گزارش خبری

در سال جاری رقم خورد

افزایش بی‌نظیر ۶ هزار مگاواتی ظرفیت نیروگاه‌ها

گروه اقتصادی/ همزمان با سفر رئیس‌جمهور به استان زنجان (روز پنجشنبه ۵ آبان ماه) ۶ واحد نیروگاه حرارتی به ظرفیت یک‌هزار و ۲۶ مگاوات در پنج استان کشور افتتاح شد و به این ترتیب مطابق با برنامه‌های دولت سیزدهم در سال نخست فعالیت خود، ۶ هزار مگاوات به ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی کشور افزوده شد. اکنون ظرفیت نیروگاهی کشور (اسمی) به حدود ۹۰ هزار مگاوات رسیده که عدد قابل توجهی است.

وزیر نیرو در آیین افتتاح رسمی ۶ واحد نیروگاه حرارتی به ظرفیت ۱۰۲۶ مگاوات که در محل نیروگاه حرارتی آریان ۲ زنجان برگزار شد، در این باره گفت: بخش برق پس از پیروزی انقلاب اسلامی جزو صنایع پرافتخاری است که در چند سال اخیر به دلیل برخی بی‌توجهی‌ها و عدم سرمایه‌گذاری شاهد یک ناترازی ۲۰ هزار مگاواتی شده بود. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی وزارت نیرو، «علی اکبر محرابیان» بیان کرد: این رقم ناترازی تقریباً یک چهارم تقاضای مصرف برق کشور است که خوشبختانه در یک سال گذشته با برنامه‌ریزی، مدیریت و تلاش انقلابی فعالان صنعت برق توانسته‌ایم ۶ هزار مگاوات به ظرفیت نیروگاه‌های کشور بیفزاییم که این رقم پیش از این حتی در بهترین شرایط مالی کشور نیز محقق نشده بود.

وی با تأکید بر اینکه ضریب آمادگی نیروگاه‌های حرارتی کشور تابستان امسال به رکورد ۹۸ درصد رسیده است، اضافه کرد: برای دستیابی به این مهم نیز تعمیرات تمامی واحدهای نیروگاهی در موعد مقرر به انجام رسیده و تجهیز منابع انسانی و مدیریتی صنعت برق نیز برای استفاده حداکثری از این ظرفیت عظیم آماده شده بود.

وزیر نیرو با بیان اینکه مدیریت مصرف به بخش‌های خانگی، کشاورزی، صنعتی و اداری تقسیم می‌شود، اظهار داشت: اتفاقی که امسال در بخش خانگی افتاد بی‌سابقه بوده است. در طول ۳۰ سال گذشته نمودار مصرف برق خانگی همواره رو به رشد بوده است اما امسال تا مردادماه نسبت به سال گذشته ۴،۵ درصد کاهش مصرف در بخش خانگی و نسبت به برنامه‌های معمول وزارت نیرو ۱۰ درصد کاهش مصرف داشته‌ایم.

وی با تأکید بر اینکه ۱۸ درصد مشترکان پرمصرف به محدوده الگوی مصرف آمده‌اند، اضافه کرد: در میان مشترکانی که کمتر از ۱۰۰ کیلووات در ماه مصرف داشتند حدوداً ۱۰ درصد افزایش مصرف داشته‌اند. به این معنا که برق بیشتری برای آنها فراهم شده و عمده مصارف در محدوده الگوی مصرف اتفاق افتاده است.

وی با اشاره به اینکه تا پایان شهریورماه ۵۶ میلیون قبض برق صادر شده است، گفت: از این تعداد حدود ۲۲ میلیون قبض شامل پاداش خوش مصرفی شده‌اند. از همین تعداد نیز ۸ میلیون قبض رایگان یا بستانکار ثبت شده است. در مجموع یک هزار و ۳۵۷ میلیارد تومان پاداش خوش مصرفی ثبت شده است. وی یادآور شد: همچنین در بخش اداری در مجموع ۶۵۰ مگاوات و در بخش خانگی ۱۵۰۰ مگاوات صرفه‌جویی داشته‌ایم.

وزیر نیرو افزود: در کشور ۶۳۰ هزار واحد صنعتی تولیدی در حال فعالیت هستند که ۵۸۰ هزار واحد آن شامل کارگاه‌های کوچک تولیدی می‌شوند و میزان تاب‌آوری آنها در برابر قطعی برق و مشکلات آن بسیار کم است. خوشبختانه امسال با تلاش‌های صورت گرفته این واحدها حتی یک کیلووات هم محدودیت در تأمین برق نداشته‌اند.

وی ادامه داد: تأمین برق مناسب در این بازه زمانی باعث شده است تا صنایع پرمصرف کشور امسال تابستان شاهد افزایش تولید باشند؛ به طوری که به گواهی انجمن بین‌المللی فولاد در تیرماه امسال صنایع فولادی ما ۳۴ درصد و در مردادماه بیش از ۶۴ درصد رشد تولید داشته‌اند. روند تولیدی که تنها سه کشور ایران، چین و هند توانسته‌اند در این مدت در میان ۱۰ کشور برتر تولید کننده فولاد سیر صعودی آن را به ثبت برسانند.

وی درباره افتتاح دو واحد گازی ۱۸۳ مگاواتی نیروگاه آریان زنجان، بیان کرد: این نیروگاه ۱۵۰ هزار سهامدار دارد؛ به این معنا که کاملاً خصوصی و مردمی است و با حمایت صورت گرفته مقرر شده است تا سال ۱۴۰۲ شاهد افتتاح واحد بخار این نیروگاه نیز باشیم که بدون مصرف سوخت جدید ۱۶۰ تا ۱۷۰ مگاوات دیگر به تولید کشور اضافه خواهد کرد.

وزیر نیرو با اشاره به اینکه روز پنجشنبه در کنار این پروژه چهار واحد بخار دیگر در نیروگاه فردوسی مشهد، هریس آذربایجان‌شرقی، جهرم فارس و ارومیه هم به بهره‌برداری رسید، عنوان کرد: تأمین انرژی و آب مهم‌ترین عنصر رشد اقتصادی و ایجاد رضایتمندی است که امیدواریم با حمایت‌های دولت و مجلس بتوانیم به صورت مطلوب و مورد انتظار مردم در این حوزه اقدام کنیم. گفتنی است، در این روز دو واحد گازی نیروگاه آریان زنجان، واحد دو بخار نیروگاه فردوسی مشهد، واحد سه بخار نیروگاه جهرم فارس، واحد اول بخار نیروگاه هریس و واحد دوم بخار نیروگاه ارومیه مجموعاً به ظرفیت یک هزار و ۲۶ مگاوات افتتاح شد. حجم سرمایه‌گذاری صورت گرفته برای ساخت پروژه‌های یاد شده ۲۳ هزار میلیارد تومان بوده است. برای نخستین بار در کشور هزار مگاوات واحد نیروگاهی حرارتی به بهره‌برداری رسید که با کمک واحدهای بخار آن سالانه بیش از یک میلیارد مترمکعب در مصرف سوخت صرفه‌جویی خواهد شد.

■ **۶ هزار مگاوات ظرفیت نیروگاهی جدید تا تابستان سال آینده وارد مدار می‌شود**

اما این روند افزایش چشمگیر ظرفیت نیروگاهی در سال‌های آتی ادامه‌دار خواهد بود تا ناترازی برق در کشور رفع شود. در این خصوص مدیرعامل شرکت برق حرارتی می‌گوید: بر اساس برنامه وزارت نیرو برای تابستان سال آینده در تلاشیم تا بیش از ۶ هزار مگاوات ظرفیت نیروگاهی جدید وارد مدار کرده و رکورد جدیدی در این زمینه به ثبت برسانیم.

«عبدالرسول پیشاهنگ» با اشاره به ناترازی ۲۰ هزار مگاواتی میان تولید و مصرف برق در روزهای آغاز به کار دولت سیزدهم، افزود: بدین منظور وزارت نیروی دولت سیزدهم از همان ابتدا برای جبران این مسأله برنامه افزایش ۳۰ هزار مگاواتی ظرفیت نیروگاه‌های کشور در مدت زمان فعالیت چهارساله این دولت را در دستور کار قرار داد. پیشاهنگ تأکید کرد: براساس برنامه‌ریزی صورت گرفته مقرر شد تا در سال نخست این برنامه ۶ هزار مگاوات به ظرفیت نیروگاه‌های کشور افزوده شود که در ابتدای کار تحقق چنین رقمی از سوی عده‌ای غیرممکن بود ولی با عنایت خداوند و برنامه‌ریزی و پشتکار وزارت نیرو این رقم در نخستین سال فعالیت دولت سیزدهم محقق شد.

تخصیص آب از سد تالوار به خدابنده زنجان

وزیر نیرو بر برنامه‌ریزی و تلاش برای حل مشکل آب موردنیاز مردم شهرستان خدابنده تأکید کرد و گفت: با مطالعات چند ماه اخیر و تصمیماتی که در سفر زنجان گرفته شد دستور انجام مطالعات برای اجرای دو سد مهم اشراق و زرین‌رود در شهرستان خدابنده صادر شده و امیدواریم در حداقل زمان مطالعات اجرای این دو سد به سرانجام برسد و ما شاهد اخذ ردیف اجرایی برای شروع این دو پروژه زیربنایی و عمرانی برای تأمین آب باشیم.

محرابیان افزود: همچنین تصمیمات خوبی برای آبرسانی روستایی و رفع تنش ۷ شهر شهرستان اتخاذ و اعتبارات مناسبی هم به این منظور اختصاص پیدا کرد. تخصیص آب شهرستان خدابنده از منابع مختلف بویژه سد تالوار و دیگر منابع سطحی و زیرزمینی به تصویب وزارت نیرو رسید و به شرکت آب منطقه‌ای استان ابلاغ شد که بحمدالله با تخصیص‌های صادر شده و اجرای این پروژه‌ها از محل تخصیص، نگرانی برای تأمین آب موردنیاز مردم عزیز این شهرستان وجود نخواهد داشت.

«ایران» مزایای خرید گاز مازاد روسیه را بررسی می‌کند

قرارداد گازی ایران و روسیه یک قدم تا امضا

سیاست سوآپ یا خرید گاز روسیه در کوتاه‌مدت تنها از مسیر ایران و برای بازارهای جنوب آسیا و خاورمیانه امکانپذیر است

گروه اقتصادی/ بیش از ۲۲۰ روز از شروع بحران اوکراین می‌گذرد. در این مدت، برخی از کشورهای اروپایی در حمایت از اوکراین سیاست تحریمی علیه روسیه اعمال کرده‌اند که نتیجه‌اش قطع بخش اعظم صادرات گاز روسیه به قاره سبز بوده است. اما قطع واردات گاز از روسیه برای اروپا بسیار سخت تمام خواهد شد. در فصل سرد سال با افزایش سرسام‌آور قیمت گاز، حتی اگر خاموشی و جیره‌بندی انرژی هم رخ ندهد، بسیاری از مشاغل و حتی صنایع اروپا به تعطیلی کشیده خواهند شد. بر اساس آنچه کارشناسان می‌گویند، هرچند که در روزهای اخیر قیمت منفی نیز برای گاز در این قاره رقم خورده است اما این روند تداوم نخواهد داشت و بازار مواد شیمیایی نیز با کسری جدی روبه‌رو خواهد شد. اما این تمام ماجرا نیست. از طرف دیگر، روسیه نیز طبق برآوردهای اولیه حدود ۱۰۰ میلیون مترمکعب در روز گاز با ظرفیت‌های قبلی خود خواهد فروخت و این بدان معناست که تا پایان سال نسبت به سال گذشته با مازاد ۷۰ میلیارد مترمکعبی گاز روبه‌رو خواهد شد.

همه این عوامل نشان از فرصت ایده‌آل ژئوپلیتیکی برای ایران در جهت ورود به تجارت بازار گاز منطقه دارد که در این حالت با خرید و فروش گاز مازاد روسیه، اقدام به ورود به تجارت گاز منطقه کند.

البته مقصد این صادرات گاز از ایران، اروپا نیست. ایده‌ای که برخی مطرح می‌کردند، جایگزینی ایران به جای روسیه در بازار گاز اروپا بود؛ اما این موضوع نه ممکن است و نه از نظر فنی و اقتصادی توجیه‌پذیر. نخست اینکه، اروپا تمایلی به واردات گاز ایران ندارد و اکنون برای اروپا واردات گاز ال.ان.جی بیش از خط لوله در اولویت است. دوم اینکه، ایران تجهیزات صادرات ال.ان.جی ندارد. سوم اینکه، ناترازی گاز ایران در زمستان حداقل روزانه حدود ۲۰۰ میلیون مترمکعب است و عملاً به هیچ وجه چنین امکانی وجود ندارد که ایران بتواند به اروپا گاز صادر کند. اما در همین شرایط، بازار منطقه جنوب شرق آسیا و منطقه خاورمیانه، بازار بسیار مهم و بزرگی است که پیش روی ایران قرار دارد تا بتواند با تجارت گاز مازاد روسیه، علاوه بر درآمدافزایی بالا، سهم مهمی در تجارت گاز بین‌الملل داشته باشد. به همین خاطر، سیاست اصلی کشور در قراردادهای آتی در کنار سوآپ گاز، باید روی بحث خرید با تخفیف گاز از روسیه و فروش آن به تقاضاهای موجود در جنوب شرق آسیا و منطقه خاورمیانه باشد.

■ **سناریوهای گازی روسیه**

در حال حاضر پیش روی روسیه نیز دو راه برای صادرات گاز مازاد خود، تحت دو سناریو کوتاه‌مدت و میان‌مدت وجود دارد؛ بازارهای چین، افزایش ظرفیت ال.ان.جی و بازار جنوب آسیا- خاورمیانه سناریوهای گازی این کشور است که در کوتاه‌مدت تنها از طریق زیرساخت‌های ایجاد شده توسط ایران، امکان صادرات گاز مازاد روسیه وجود دارد.

گزارش‌ها نشان می‌دهد که بازار کشورهای حاشیه خلیج فارس، عراق، پاکستان و هند مهم‌ترین بازارهای جایگزین اروپا برای گاز مازاد روسیه هستند که مسیر اصلی و قابل استفاده برای فروش گاز مازاد روسیه تنها از طریق ایران امکان‌پذیر است و بازارهای چین و افزایش ظرفیت ال.ان.جی در ۲ یا ۳ سال پیش رو قابلیت جایگزینی برای صادرات گاز مازاد روسیه را نخواهد داشت.

اندیشکده سیاستگذاری امیرکبیر در گزارش خود تحت عنوان «ملاحظات راهبردی تجارت گاز ایران و روسیه» در این باره می‌نویسد: «ایران به علت موقعیت جغرافیایی و روابط سیاسی مناسب و همچنین وجود زیرساخت‌های قابل بهره‌برداری، بهترین گزینه برای صادرات گاز روسیه به شمار می‌رود. البته باید توجه داشت که در صورت گذر زمان و محقق نشدن تجارت گاز ایران با روسیه، ممکن است روسیه مسیرهای دیگر به بازار جنوب آسیا و خاورمیانه بویژه مسیر افغانستان و پاکستان را پیگیری کند.»

اندیشکده سیاستگذاری امیرکبیر بهترین راهکار تعامل با روسیه را خرید و فروش گاز روسیه عنوان و در گزارش خود اذعان داشت: «بنابراین راهبرد ایران در قبال روسیه بایستی مبتنی بر مدل خرید-فروش گاز (نه سوآپ و ترانزیت) قرار گیرد. زیرا سوآپ و ترانزیت به معنای بازاریابی برای گاز روسیه در منطقه است. ایران باید برای دستیابی به هدف هاب گازی منطقه شدن، بازار گاز منطقه را برای خود حفظ کند و با واردات گاز از روسیه و صادرات آن به بازارهای هدف خود، به سمت تبدیل شدن به هاب گازی منطقه گام بردارد. ثانیاً خرید گاز از روسیه بایستی همراه با تخفیف قیمتی باشد، چرا که روسیه در کوتاه مدت گزینه جایگزینی نسبت به ایران ندارد و در بلندمدت نیز مسیر ایران بهترین مسیر برای روسیه است.»

■ **قرار گرفتن ایران در مرکز تجارت گاز منطقه**

فرصت ایده‌آل روبه‌روی ایران برای استفاده حداکثری از گاز مازاد روسیه از نظر کارشناسان متعددی تأیید شده است. در این رابطه کارشناس حوزه انرژی مجمع تشخیص مصلحت نظام درخصوص مزایای تجارت گاز مازاد روسیه از طریق ایران برای کشورمان تصریح می‌کند: «ما به لحاظ جغرافیایی در شرایط مناسبی قرار داریم. به طوری که در حد فاصل بین کشورهای نیازمند انرژی و کشورهایی که منابع سرشاری دارند، قرار گرفته‌ایم. برنامه‌ریزی برای اینکه مسیر ترانزیت انرژی به سمت غرب آسیا از کشورمان بگذرد، درست و منطقی است. فارغ از اینکه ایران دارای منابع هیدروکربنی هست یا نه، برای اینکه بتواند به عنوان یک مسیر ترانزیتی عمل کند باید با تمامی کشورهای همسایه وارد مناسبات در حوزه انرژی شود، لازم است ارتباطات خود را با همسایگان بسیار تقویت کنیم. مبنای این روابط باید خرید و فروش نفت و گاز یا سوآپ باشد. در بخش گاز صرف نظر از اینکه به صادرات آن مبادرت کنیم، واردات گاز نیز آورده قابل توجهی برایمان دارد و می‌توانیم صرفه‌جویی ارزی قابل توجهی برای کشور داشته باشیم. حتی می‌توانیم این گاز وارداتی را جایگزین گازوئیل مصرفی نیروگاه‌ها کنیم و به این ترتیب با صادرات گازوئیل درآمد بالایی کسب کنیم.»

محمدرضا اکبری به «ایران» می‌گوید: «بهتر است گاز را در شمال از روسیه بخریم و آن را با قیمت بالاتری در جنوب به کشورهای خریدار بفروشیم. به این ترتیب، دیپلماسی انرژی کشور را تقویت می‌کنیم و به سمت تجارت گاز در منطقه خواهیم رفت. زیرا وابستگی قابل توجهی در میان کشورهای واردکننده به خودمان ایجاد می‌کنیم. قطعاً قرار گرفتن ایران در تجارت گاز منطقه از طریق گاز مازاد روسیه می‌تواند به کشورمان در راستای تبدیل شدن به هاب انرژی و گازی منطقه کمک کند. این موضوع را هم باید مدنظر داشته باشیم که مسکو به خاطر تحریم‌های اعمالی غرب گزینه‌های زیادی برای انتخاب در زمینه بازارهای گازی ندارد. روسیه نیاز دارد که از طریق ایران بتواند ترانزیت گازش را انجام دهد و آن را به خریداران برساند. این می‌تواند موقعیت خوبی برای تهران در زمینه گرفتن تخفیف‌های مناسب از مسکو باشد و اینکه قرارداد را طوری تنظیم کنیم که منافع حداکثری برای کشورمان تأمین شود.»

جزئیات مذاکرات گازی ایران و روسیه

برش

قرارداد سوآپ ۶ میلیون مترمکعب و خرید ۹ میلیون متر مکعب گاز روسیه توسط ایران آماده امضاست و در صورت توافق روسیه و ترکمنستان برای استفاده از زیرساخت های موجود انتقال گاز، در ماه‌های آتی اجرایی خواهد شد. این موضوع را مسئولان وزارت نفت می‌گویند و شنیده می‌شود که هفته گذشته در حاشیه بیست‌وچهارمین نشست وزیران مجمع کشورهای صادرکننده گاز (جی‌ئی‌سی‌اف) نیز این موضوع میان مقامات ایران و روسیه بررسی شده است. این نشست سه‌شنبه، سوم آبان‌ماه در قاهره پایتخت مصر برگزار شد.

مسئولان می‌گویند که در حال حاضر برای ایران زیرساخت واردات سالانه ۳۰ میلیارد متر مکعب گاز روسیه از دو مسیر آذربایجان و ترکمنستان وجود دارد. ایران می‌تواند با خرید این گاز با «قیمت منطقی» و استفاده از آن در استان‌های شمالی، گاز خود را در غرب به کشورهای عراق و ترکیه به‌صورت پایدار صادر کند و حتی حجم صادرات را افزایش دهد و در همین حال، از جنوب و در نزدیکی میادین گازی کشور، با قیمت قابل قبول به همسایگانی مثل پاکستان و عمان صادر کند.

در واقع خرید گاز از روسیه، علاوه‌بر صرفه‌جویی در هزینه‌های انتقال، به ایران برای تبدیل شدن به هاب گازی منطقه کمک می‌کند. در حال حاضر ترکیه نیز با استفاده از خرید گاز از ایران، آذربایجان و روسیه بخش زیادی از مسیر تبدیل شدن به هاب گازی منطقه را طی کرده است و اگر ایران بموقع توافق با روسیه را به قرارداد تبدیل نکند، ممکن است که ترکیه جایگزین ایران شود و این فرصت ژئوپلیتیکی از بین برود.

این کارشناس انرژی خاطرنشان می‌کند: «سوآپ گاز روسیه برای ایران منافع اقتصادی مختلفی دارد. همچنین از این طریق می‌توانیم فشاری را که روی شبکه ترانزیت سوخت مایع در کشور است، کم کنیم. این امر نیز مزیت‌های زیست محیطی و اقتصادی برای کشور دارد. از طرف دیگر، باز شدن مسیر ترانزیت گاز و سوآپ می‌تواند حلقه تحریم انرژی کشور را بشکند. به این ترتیب، روندی که تا الان وجود داشته و کشورها با احتیاط از ایران انرژی و بویژه گاز می‌خریدند، بهبود می‌یابد. به هر حال، در شرایط فعلی با توجه به تحریم‌های اعمالی علیه کشورمان و اینکه به صرفه‌ترین مسیر برای ترانزیت گاز روسیه مسیر ایران است، سوآپ گاز روسیه از طریق ایران یک بازی برد-برد محسوب می‌شود.»

او درخصوص تلاش‌های وزارت نفت برای افزایش روابط حوزه انرژی با کشورهای همسایه و دستیابی به درآمدهای بیشتر تصریح می‌کند: «ما یک کشور نفت و گازی هستیم و ساده ترین روش برای افزایش درآمدهای ارزی این است که به افزایش صادرات نفت و گاز بپردازیم. با توجه به تحریم‌های نفتی فعلی، مازاد نفت داریم و اگر بتوانیم از طریق همکاری در پالایشگاه‌های فراسرزمینی و روش‌های دیگر آن را به فروش برسانیم، عملاً درآمد ثابتی برای کشور به وجود می‌آید. برای دستیابی به این هدف لازم است دستگاه دیپلماسی وزارت نفت و بخش بین‌الملل این وزارتخانه بشدت فعال باشد.»

■ **مشارکت در فروش گاز مازاد روسیه**

حمیدرضا عراقی، مدیرعامل اسبق شرکت ملی گاز ایران نیز در این رابطه می‌گوید: «همکاری در فروش گاز روسیه می‌تواند منافع ما را برآورده کند. اما باید این کار با ملاحظاتی انجام شود. به طور مثال، اگر بتوانیم بازار فروش در هند، پاکستان و... پیدا کنیم و گاز روسیه را به صورت اشتراکی به این کشورها بفروشیم، این وضعیت خوبی را به وجود می‌آورد. به جای تنها سوآپ گاز روسیه، به دنبال قرار گرفتن در تجارت گاز با روسیه باشیم به این ترتیب که ما در فروش گاز روسیه مشارکت داشته باشیم. هم روسیه می‌تواند گازش را به فروش برساند و بازارهای جایگزین پیدا کند و هم ما از مزایای اقتصادی و سیاسی این طرح بهره‌مند می‌شویم. اینکه روسیه با این کشورها قرارداد ببندد و ما فقط وظیفه داشته باشیم که گاز روسیه را به آنها برسانیم و حق ترانزیت دریافت کنیم، زیاد مطلوب نیست. به طور مثال، می‌توانیم قراردادی منعقد کنیم که سالانه روسیه ۱۰ میلیارد مترمکعب گاز در اختیار ما قرار دهد، ۵ میلیارد مترمکعب از آن را به عنوان گاز روسیه به کشورهای مقصد سوآپ کنیم و مابقی را از مسکو بخریم و خودمان آن را بفروشیم. این طرح قابل قبول است. همچنین باید این ملاحظه را هم داشته باشیم که از اشتراکی کردن مشتریان قبلی خود با روسیه پرهیز کنیم. نباید اجازه دهیم روسیه به بازار عراق و ترکیه که قبلاً ما گاز آن‌ها را تأمین می‌کرده‌ایم، دسترسی پیدا کند. این‌ها انحصاراً مشتری ما بوده‌اند و باید آنها را حفظ کنیم.»

او در گفت‌وگو با «ایران» ادامه می‌دهد: «اینکه گاز روسیه را بخریم و مشکل خود را در شمال کشور حل کنیم و نیاز این مناطق را برآورده کنیم، سیاست مناسبی است. همچنین می‌توانیم از گاز روسیه برای صادرات کامل میزانی که با عراق و ترکیه قرارداد داریم، استفاده کنیم. این به نفع ماست. اما اگر روسیه گاز را در شمال به ما بدهد و ما معادل آن را به کشورهای هدف تحویل دهیم و فقط یک حق ترانزیت دریافت کنیم، مشتریان بالقوه خود را از دست می‌دهیم و این به نفع ما نیست. بهتر است در مورد مشتریان جدید به صورت اشتراکی با روسیه به فروش گاز مبادرت کنیم.»

عراقی ضمن تأیید این موضوع که روسیه دارای تکنولوژی‌های پیشرفته‌ای در صنعت گاز است و همکاری با این کشور می‌تواند به انتقال فناوری به کشورمان منجر شود، تصریح می‌کند: «روسیه می‌تواند در بخش ذخیره‌سازی، مخزن و ال.ان.جی به ما کمک کند. بویژه مسکو در بخش ذخیره‌سازی می‌تواند فناوری خود را در اختیار ما قرار دهد. استانداردهای این کشور با ما فرق می‌کند، اما قابلیت تبدیل دارد.» به گفته عراقی، ما قابلیت انتقال گاز به کشورهایی همچون عمان، کویت و پاکستان را داریم. در صورتی که زمینه‌ای برای فروش مشترک گاز به این کشورها باشد باید از آن استفاده کنیم.

او ادامه می‌دهد: «تأکید می‌کنم که گاز روسیه را به صورت صرف نباید سوآپ کنیم. بلکه بخشی از آن را بخریم و به صورت اشتراکی با روسیه به سوآپ و فروش آن مبادرت کنیم. افزایش همکاری‌ها با همسایگان در زمینه انرژی از جمله سوآپ گاز روسیه می‌تواند به لحاظ استراتژیک و راهبردی برای ما منفعت داشته باشد و به تقویت موقعیت سیاسی ما در منطقه کمک کند. اینکه چقدر منافع اقتصادی و سیاسی ما تأمین شود، بستگی به قراردادهایی که منعقد می‌کنیم، دارد.»

■ **قرار گرفتن در بازار تجارت گاز با گاز مازاد روسیه؛ ایران را به هاب انرژی منطقه تبدیل خواهد کرد**

مدیر گروه انرژی اندیشکده سیاست‌گذاری ماهد نیز با اشاره به لزوم جایگزین شدن بازارهای جنوب آسیا و خاورمیانه به جای اروپا برای تجارت گاز مازاد روسیه از طریق ایران، اظهار می‌کند: «اروپا به دلیل قطع خرید گاز از روسیه، به طور جدی ضربه خورده است و این فرصت ایده‌آل برای ایران وجود دارد تا نسبت به خرید گاز مازاد روسیه اقدام کند. در این میان با توجه به سناریوهای موجود برای صادرات گاز روسیه؛ بهترین و مهم‌ترین بازار، بازار جنوب آسیا و خاورمیانه است که با خرید گاز مازاد روسیه با تخفیف، ایران به سراغ این کشورها برود و مشتریان جدیدی برای صادرات گاز مازاد روسیه پیدا کند. البته ایران در کنار این موضوع، نباید ظرفیت سوآپ گاز مازاد روسیه را نیز از دست بدهد زیرا زیرساخت کامل برای خرید گاز مازاد روسیه وجود دارد.»

مهدی هاشم‌زاده در ادامه به «ایران» می‌گوید: «باید روی مسأله افزایش ظرفیت صادراتی گاز از طرف ایران تفاهم‌های جدیدی صورت بگیرد؛ در حال حاضر کشورهای منطقه بخصوص عراق، پاکستان و افغانستان نیازمند گاز برای زمستان هستند و حتی درخواست‌هایی نیز در این زمینه داشته‌اند تا بتوانند از گاز ایران استفاده کنند اما ما به دلیل ناترازی شدید گازی در فصل سرد سال امکان تأمین این نیاز و تقاضا را نداشتیم ولی حالا فرصت بسیار مهمی نصیب ایران شده است که با توجه به زیرساخت‌های خط لوله گاز در سرتاسر کشور و امکان خرید گاز مازاد روسیه با تخفیف و فروش به مشتریان و تقاضاکنندگان گاز در منطقه، در بازار تجارت گاز نقشی مؤثر داشته باشد و بتواند خود را از این طریق و با گسترش نقش خود در بازار تجارت گاز، به هاب انرژی منطقه تبدیل کند.»

هاشم‌زاده در پایان عنوان می‌کند: «وضعیت فعلی، فرصت مناسبی را پیش روی ایران می‌گذارد تا بتواند نهایت استفاده را از گاز مازاد روسیه ببرد. باید ایران علاوه بر فعالسازی ظرفیت سوآپ گاز، فعالانه در زمینه تجارت گاز نیز ورود کند و بدین ترتیب روابط تهران مسکو بسیار قوی‌تر از قبل خواهد شد و روابط جدید تجاری نیز با کشورهای عراق و پاکستان و حتی هند در زمینه تأمین گاز آنها ایجاد خواهد شد. در همه این موارد، ایران نقش کلیدی را بازی و نقش جدی در توسعه و آینده بازار تجاری پیدا خواهد کرد. از طرفی با افزایش تولید گاز از میادین گازی جنوب ایران و همچنین افزایش ذخیره‌سازی گاز در فصول گرم سال و همچنین بهینه‌سازی مصرف گاز، امکان صادرات گاز خود را در بلندمدت نیز پیدا خواهد کرد و همه این عوامل نشان از این دارد که ایران باید از این فرصت فوق‌العاده ایجاد شده حداکثر استفاده را ببرد.»

براساس آنچه کارشناسان می‌گویند می‌توان عنوان کرد که در حال حاضر سیاست سوآپ یا خرید گاز روسیه در کوتاه‌مدت تنها از مسیر ایران و برای بازارهای جنوب آسیا و خاورمیانه بیشترین امکان جایگزینی و درآمدزایی حداکثری را خواهد داشت و در این مسیر، کشور باید قدم‌های جدی بردارد تا در بعد جهانی و منطقه‌ای، تبدیل به هاب انرژی جدیدی شود و از فرصت پیش آمده نیز حداکثر استفاده را داشته باشد؛ کاری که ترکیه مدتی است در همکاری با روسیه دنبال می‌کند و می‌خواهد این فرصت را برای تبدیل شدن به هاب گازی منطقه از آن خود کند.